

9
COM EL MAHARAL VA CREAR
EL GÓLEM

Un dia, en somnis, el Maharal va preguntar com podia lluitar contra el seu enemic el sacerdot, i la resposta li fou donada alfabèticament: «**A**rgila **b**usca, **c**rea **d'**aquest **e**lement, **f**es [un] **g**ólem, **h**agi Israel **j**ustícia!»³⁴ Amb aquest missatge el rabí va entendre que les deu paraules formaven una combinació que tenia el poder de crear, si calia, un gólem. Així doncs, va cridar-nos en secret a mi, el seu gendre, Isaac ben Samson ha-Cohen,³⁵ i al seu millor deixeble, Jacob ben Haïm-Sasson ha-Leví, i va explicar-nos la resposta que li havia estat revelada en somnis. Va fer-nos partícips del secret de la creació del gólem amb argila, i va dir-nos que necessitava la nostra ajuda, atès que per crear-lo calien les quatre forces dels quatre elements de la natura: foc, aire, aigua i terra. El Maharal va dir que ell havia nascut sota el signe de l'aire, i de mi va dir que havia nascut sota el signe del foc, i sobre el seu deixeble, rabí Jacob ben Haïm-Sasson, va dir que havia nascut sota el signe de l'aigua, i, per tant, amb la participació de tots tres podríem dur a terme la creació. Va manar-nos de no revelar el secret a ningú i de tenir-ho tot a punt en set dies a partir d'aquell moment.

L'any 5340, el dia 20 del mes d'*adar*,³⁶ a les quatre del matí, tots tres vam sortir als afores de Praga fins a les ribes del riu Moldava. Allà, en una de les ribes vam cercar un bancal de fang

i vam modelar una figura humana de tres colzes de llarg, com un home estirat d'esquena a terra, i vam dibuixar-li el rostre i també els braços i les cames. Després d'això tots tres vam situar-nos als peus del gólem de cara al seu rostre. El rabí va manar-me fer set voltes des del costat dret fins al seu cap, i del cap, pel seu costat esquerre, de nou fins als seus peus,³⁷ i va dir-me una fórmula de lletres que havia d'anar recitant mentre feia els set cercles al voltant del gólem. Un cop vaig haver acabat, el cos del gólem s'envermellí com una brasa encesa. Després va manar-li al seu deixeble Jacob ben Haïm-Sasson que fes el mateix que jo acabava de fer, però va fer-li recitar unes altres fórmules, i un cop va acabar de fer les seves voltes, el foc del cos del gólem s'apagà i la figura fumejà amb tot de vapor, i li cresqueren pèls com a un home de trenta anys i ungles a les puntes dels dits. Aleshores va ser el Maharal qui, amb els rotllos de la Torà a les mans, va fer les set voltes entorn del gólem com en la processó circular a la sinagoga per Any Nou, i tots tres junts vam recitar el verset «Bufant li va fer entrar al seu nas un alè de vida, i l'home esdevingué un ésser viu».³⁸ Llavors el gólem va obrir els ulls i ens contemplà de fit amb fit amb sorpresa. El Maharal va cridar-li en hebreu: «Aixeca't, dempeus!» I tot d'una el gólem s'aixecà. Aleshores vam vestir-lo amb les robes que havíem portat i que corresponien a un bidell de sinagoga, i també vam calçar-lo. En definitiva, que el vam fer un home semblant als altres homes. Veia, escoltava i entenia, però no articulava cap paraula. I a les sis del matí, abans de l'alba, vam tornar a casa quatre homes. Anant cap a casa el Maharal va dir al gólem: «Sàpigues que nosaltres t'hem creat de la pols de la terra perquè protegeixis els jueus de tot mal i de totes les desgràcies que pateixen per culpa de tots els qui ens odien i ens persegueixen. El teu nom serà Yossef,³⁹ i la teva feina serà

la de servir-me com a bidell a la sinagoga, i sempre m'has de fer cas i has d'obeir les meves ordres, fins i tot si et mano llançar-te al foc, submergir-te en aigües turbulentes o saltar daltabaix d'una torre. Hauràs de complir tot allò que et mani.» El gólem assentí amb el cap a les paraules del Maharal com un home que accepta allò que li diu un company. El Maharal ens va dir que el nom del gólem era Yossef perquè havia volgut donar-li l'esperit de Yossef Shida, aquella criatura que el Talmud esmenta⁴⁰ com a mig home i mig dimoni i que també havia servit els savis del Talmud i els havia protegit diverses vegades de grans desgràcies. I també li va dir al gólem que encara que es fiqués enmig d'un foc no es cremaria, i que cap riu no podria ofegar-lo ni cap espasa el podria matar mai.

Un cop a casa, davant els membres de la seva família que contemplaven el gólem, el Maharal va dir que de bon matí abans de l'alba, quan es dirigia al bany ritual, havia trobat pel carrer aquest pobre mut, però bo i gran, i que, apiadant-se d'ell, havia decidit portar-lo a casa perquè ajudés els bidells de la sinagoga. Tanmateix, el Maharal va prohibir estrictament a la seva família de donar-li ordres o de fer-lo servir per a les feines de la casa, i va estipular que el gólem tindria com a seti un racó d'una cambra de la sinagoga. Dit i fet: allà jeia, sempre amb les mans plegades sota el cap, gairebé com un beneit capbuit i poca-solta que no pensa ni es preocupa de res al seu voltant. D'aquí, doncs, que la gent li donés el malnom de Yossele⁴¹ «el gólem», «el tros de quòniam», per bé que alguns altres només l'anomenaren Yossele «el mut».